

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.  
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.  
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.  
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.



## Böteborgska Magazine.

Torsdagen, den 10 Julii 1766.

## Lärda Tidningar.

**I** Görtingische Anzeigen von gelehrten Sachen förkunnas tid efter annan för Utanningarne lärda arbeten, som i Sverige utkomma, och utomdes röjer sig där under tiden någon hemlig kärlek för Vår Nation. I detta år hafwe wi redan sett några Swenska Skrifter med särdeles bifall recenserat. Et exempel härom, nog för denna gången. Herr Archiater och Ridd. Rosen von Rosenfelds äfylliga korta medicinska afhandlingar, som nu till utländares uplysning blifwit genom Tost öfversättning utgifne, skattas högeligen i No 46 för den grundelighet, öpenhertighet och tydliga Skrif-art, hwaruti de på Swenska äro författade — Någon misnögd upmärksamhet yttras däremot i No 40 öfwer de tankar om vppighet och öfverslödd, som förledet är i Stockholm sett dagsskuset. Man frågar, om icke det är skadeligt för et Rike, at flere waror föras in ån ut, och öfverwigtan altså måste ärsättas med penningar? Vår Författare, säges det, tänker hest annorlunda, såsom Voltaire och Meslön = Herr Författaren skal ibland annat ej hafwa befunnat, at ehuruwäl de gamle och wisat pragt på sit sätt, war dock deras hwardags lefnad tärswellig, allenast wisse högtidelige dagar woro kostbare, och deras pragt ägde en waragtig styrka, men gemene mann har imedertid wid sin enfsldighet förblifwit. Han tillstår ej, säges widare, at främmande warors införset för reda penningar kan räknas til öfverslödd. Han menar, at handwerks-folk ej skulle, öfverslödd förutan, kunna hafwa sit upphålle, och andre Nationer skulle neka Öf sin ull, spannemål ic. om Wi ej hemtade af dem deras öfverslöds waror. Han wil wisa, at öfverslödd ej kan genom lagar hämmas, hwilket är emot andra folks exempel. Anteligen förebrår man den ofände Författaren, at han oqällar stipendiers affättning på utländska resor, m. m. som jag lemna obemäld.

Men i synnerhet är det förtreteligt, som röder Vår Högberömde Theolog, framledne Herr D. och Professor Nils Wallerius, hwilken, af nit för sin öfwertygelse, junnit sig föranlåten, at kort före des död inlåta sig i Theologiska

Wälfä skriffrifter entot en Michaelis i Göttingen, och nu fått en hop gen-  
swar, dem jag till en del anförer i mitte Magazin, ej så mycket för det ord a-  
rens Full, at bemänte Anze gen hollas på ganska få ställen i Sverige, utan  
i hunderhet bärföre, at om nå jon sannings kär och kunnig läsare bland Os  
finner ofog däruti, sådant må kunna behörigen och i god tid straffas med  
rätta. För öfrigt, ehuru mycken wördnad jag hyser för sanning, känner jag  
likwäl mer brist på insigt, än at töras ytra något bindöme om en skrif timel-  
kan så Store Mann. Det heter altså om Wår Saltge Doctor Wallerius,  
at han anragit det för godt, som nästan alle nyare Theologer i Wår Försam-  
ling förkastat, såsom falskt eller oberösligt: till exempel, at läran om Jwelsa-  
rens werkeligen blifwit af Apostlarnes predikad i America. Hans mening, at  
Japaneserne borde göra så nu wid Munkarnes predikningar, som folket i Be-  
doas fördom, hwilke sökte efter i Skrifterne, om Paulus predikade rätt: den-  
na hans mening, säger jag, wil förläggas blott med et andande, nämligen,  
Japaneserne hafwa ingen Bibel at ransaka uti. Herr Michaelis hade skrif-  
wit: „Man kan icke af dessa folken äska, at de skulle pröfwa alla religioner,  
som för dem kunde predikas, och at, hwad den Christna widkommer, behöf-  
wes därtill kundskap i Grefiska och Hebreiska språken:“ däremot anförde  
Herr Wallerius, at „många öfversättningar af Bibeln äro redan utgijne,  
och många äro än mögelige, hwilke fastän de icke aldeles öfwerenskomma med  
grundtexten, kunna doch wara så noga författade, at de likna grundtexten i  
de sårer som äro till saligheten nödige:“ öfwer detta påstående gör Recensen-  
ten något Påme, liksom skulle då Japaneserne wara i skuld til sin okunnighet  
i salighets läran, emedan de icke läst de goda Bibel-öfversättningar, som re-  
dan finnas, eller framdeles utgijwas kunna. Ja, det wil påbörjas Hr. W.  
at han ej tyckes hafwa förstått deras mening rätt, som förswara någre hed-  
ningars salighet: at han emot den benägna meningen om någre hedningars  
salighet disputerat med uppenbarligen orätta och kärlekslösa slutsföljder, alben-  
stund han bestyllat den för Naturalist, som hyser sådan mening: at han uti  
en disputation tillagt Hr. M. den tanken, som skulle hedningarne kunna, ja  
och utan tro och utan Jwelsarens förtjenst, salige wara, men at han gjort  
orätt häruti, wil Recensenten bewisa genom det han inryckt et stycke af Hr.  
M. egna ord, hwaraf blifwer en annan mening: at han uti en annan dispu-  
tation obegripeligt wis, endast holler sig til Hr. M. såsom sin wederdeloman,  
och ej så gerna nämmer Musäus, Buddeus, Baumgarten, ic. då han wil  
förswara, at kundskapen om Gud är hos människor medfödd: at han altså  
kärlekslöft welat utgijwa Hr. M. för en Socinian: och at det synes, som  
hade Hr. W. icke ens fattat rätteligen Socinianernes mening i den delen.

Uti

Uti merbemänte Göttingische Anzeigen No: 43 och 44, kundgöres, at 29 delen af den Allmänna Werlds-historien, som af et sällskap Författare utgives i England, blifwit öfversatt på Tyska och tryckt i Halle. Så många löfod detta stora werk förtjent och wunnit tillförne; så mycket obäggligare skal det nu finnas, ju närmare därmed lider til slutet. Recensenten ärwar starkt emot en så onyttig och Fabelig öfversättning af denna, så wäl som förut emot den 29 delen. Han säger: „Swenskarne characier, som nästan fyller halfannan sida, tycktes oss wara afskrifwen ur Berkenneyer, så gemen och oanständig är den teknad; så framt Författarne selskwe ej närre sin hustruöman, Mottraye, och strar återfallat hela detta skället igenom en wederrläggning, som åter förärfwar många rader.“ Han påstår at Författarne äro fullkomligen stumme wid wigtiga underrättelser; men däremot widlöftige in til wänjelse wid saker, som icke äro häfder, utan allenast häfde-teknarens willfareller. Det säges om Swenskarne handel: „deras järn-werk drifwas på credit. Deras köpmänns flata, til exempel, med Englandarne et contract; de bekomma en summa penningar, inän de upgräft et litet stycke järn; och de leswerera så mycket de loswat, för eller senare, efter som de Ungelske köpmäns penningar inflyta. Deras fattigdom och oduglighet til handel kommer utlåningar, hwilke ibland dem handla, wäl til pass, hwilke allenast därföre så tilråde, efter de äro dumbärlige.“ Den Göttingiske Recensenten däremot frågar: „hwilket seculum Författarne omtala, det nu warande, eller det femtonde?“ Han fortfar widare: „Dr. Doctor Semler (det är han som haft upseende wid Tyska öfversättningen) säger at Tyske läsare kunna selskwe pröfwa alting under jämnförelse med Büschings Geographie. Men måste läsaren göra det med hjelp af en annan bok, hwartil tjänar då den allmänna werlds-historien? Tro redan i andra böcker nya sanningar förhanden, hwad är det åt, at ännu komma fram med gamla dårskap? Kan den öpenhertiga bekännelsen, at boken är obrukbar; kan den wänliga warning, at icke tro det, som man gifwer Publicum til köps, wara för det samma en tilräckelig tillsyllestadrelse? Sjelfwa historien om Sverige är sämre; än man kan wänta af Männ, som icke hört Dalin, Celsius, Stjerne man, Ihre, Bring, Björnell och Botin nämnas— Hwarföre har man åtminstone ej rättat (uti öfversättningen) de oräkneliga råbråkade namnen, som ensame, göra hela denna delen obegripelig?“ En hel mängd af sådana namn anföres til prof: jag wil allenast nämna så exempel: Comneel, Brunne me, Jisson Asodat, Glockenger, Arboga, Kundel, skal wara Eric Gammal, Brunke, Jöns Eriksson, Jolkningar, Arboga, Konge ålf. Häruti torde likwäl det tjena de Ungelske Författare til någon nytta at

at i våra egna nyligen utgifna böcker finnas älsför öfwa Swenska orters nämn  
eländigt misskritne, som en annan gång skal genom exempel wid handen gif-  
was. Wid den nyare Swenska historien bryta de Ängelste Författare snart  
af; de omröra wäl det sista kriget, men tala mycket dåligt om 1738 års Riks-  
dag, och älsintet ord om de stora förelupne händelser 1756.

## Stads-Nyheter.

Inkomne äro Skepparne Ewen M. Palm ifrån Hamburg med last och litet  
pa bus-gods.

Utgångne äro Skepparne William Smith och John Nairn til Lieth, Robert Blair  
til Dumries, Henry Asbridge til Witthehaven med järn och bräder, Olof Bleck-  
man til Kocpelle med last och trä-waror, samt William Lesslie til Belast med järn,

### Små Byrko-tidningar.

I Tyfka Församling födde 2 barn.

I Kronhus-Församlingen födde 2 barn: Wigde Handlangaren Olof Rögberg  
och Entan Greta Hakansdotter Berg; Soldaten Johannes Lindberg och des tro-  
lovwada Fästeskinnana Anna Maria Holm: Döde en Soldat, af feber; och et barn,  
af bröstwärt.

### Kundgörelser.

Som, efter de af Kongl. Majestät Allernådigt gillade desseiner, en hwälsd bryg-  
ga af sten öfwer östra hamnen, frammanföre Spanmåls gatan här i Götzeborg,  
samt en stenhus-bygnad, til Manufactur-smides förwar, på järnwägs platsen,  
samt en brygga af trä, midt däremot öfwer canalen, på södra sidan om wägen,  
nästinstundande år 1767 komma at upföras; älsä och emedan desse byggnader uppå  
Stadens Rådhus, den 5 nästinstundande September, kl. 10 före middagen, komma  
at under entreprenade utbudas til dem, som desamma til upförande, för lindrigaste  
kost-aden, sig åtaga wilja; ty warder sådant härmed allmänneligen kundgjordt, på  
det de, som i desse entreprenader åstunda ingå, måga på berörde tid och ställe hos  
Magistraten sig insinna och sina anbud göra, kunnande imedlertid i Stadens Con-  
toir seje de til dessa byggnader försattade desseiner och deviser. Swillet til esterrättelse  
länder. Götzeborgs Rådhus, den 4 Julii 1766.

Borgmästare och Råd.

Höfte-Rings terminerne uti Håradshöfdingens Herr Niclas Brunjeansson's  
Domsaga år 1766.

Den 16 Sept. med Åstims och Östra Hisinge härader, i gästgifware-gården Kjarrå

Den 3 October med Inlands Torpe härad, i gästgifware-gården Holm.

Den 9 dito med Inlands Södra härad, i Staden Kongelf.

Den 17 dito med Westra Hisinge härad, på samma ställe.